

www.soneca.org

YOUTH-CHANGEMAKERS.NL

Eindrapportage project:

Aanpak racisme en discriminatie Bewustwording en
weerbaarheid binnen vluchtelingen gemeenschappen in
regio Haaglanden.

Stichting SONECA

Postbus 45616
2504 BB Den Haag

www.soneca.org

Info@soneca.org

Contents

Kerngegevens.....	3
Aanleiding:	4
Racisme en discriminatie – weerbaarheid:.....	4
Doelstelling:	5
Doelgroep:	5
Projectuitvoering:	6
Train-de-trainer.....	6
Educatieve bijeenkomsten:.....	7
Aanspreekpunt racisme en discriminatie:	10
Radio-uitzendingen:	10
Behaalde resultaten:.....	11
Kwantitatieve resultaten.....	11
Kwalitatieve resultaten:	11
Uitvoering:	12

Kerngegevens

Project: ***Aanpak Racisme en Discriminatie***

Organisatie: Stichting SONECA

Correspondentieadres: Postbus 45616
2504 BA Den Haag

Bezoekadres: Speelzijde 8
2543 XZ Den Haag

Telefoonnummer: 06-41824602

E-mailadres: info@soneca.org

Website: www.soneca.org

Kamer van Koophandel: 27270258 -

Contactpersoon: Dhr. A. Abdulwahab

Telefoonnummer: 06-41824602

E-mailadres: info@soneca.org

Aanleiding:

Het recente onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau: Ervaren discriminatie in Nederland II (2020) laat zien dat 27% van de Nederlanders, ruim 4 miljoen personen, in 2018 discriminatie heeft ervaren. Nog eens 11% heeft iets meegemaakt dat mogelijk te maken had met discriminatie, maar het was niet zeker of dit het geval was. De meest voorkomende discriminatiegronden in 2018 waren leeftijd (25%), etnische achtergrond (22%), g 295 discriminatie geslacht (22%). Discriminatie werd het meest ervaren in het onderwijs (22%), op het werk (16%) en tijdens het sollicitatieproces (13%). De anti-discriminatievoorziening 'DEN HAAG MELDT' heeft in 2019 een aantal van 211 meldingen geregistreerd van discriminatie. De meest voorkomende discriminatiegrond in 2019 was 'ras' met 81 meldingen. De grootste stijging zat in geslacht en een kleine stijging bij transgender. Discriminatie werd het meest ervaren op het werk en tijdens het sollicitatieproces. In 2019 zijn door de politie 295 discriminatie gerelateerde incidenten geregistreerd in Den Haag. Hier waren de meest voorkomende discriminatiegronden huiskleur/herkomst (97), gevolgd door seksuele gerichtheid (91) en antisemitisme (69). De meest voorkomende wijze van discriminatie bij deze incidenten was 'uitlating' (220). Uit het inwonersonderzoek 2019 Sociaal Domein 7 blijkt dat ongeveer een vijfde van de respondenten in 2019 wel eens uitgescholden of gediscrimineerd is (19%). Dit gebeurde vooral op straat (12%) en met name vanwege afkomst (40%). Het aandeel dat dit heeft gemeld bij DEN HAAG MELDT is beperkt (4%), maar is wel gestegen in vergelijking met vorige jaren. Van alle inwoners is 14% bekend met DEN HAAG MELDT. Bijna 6 op de 10 personen overwegen discriminatie te melden bij DEN HAAG MELDT als men dit nu zou ervaren. In het inwonersonderzoek gaven inwoners die zijn gediscrimineerd aan dat niet hebben gemeld omdat zij de gebeurtenis niet meldenswaardig vonden (35%), DEN HAAG MELDT niet kennen (31%) of omdat zij denken dat er niets met de melding gebeurt.

In de beleidsnota: 'Op weg naar een inclusieve samenleving' (2021) van de gemeente Den Haag wordt gemeld dat het discriminatiebeleid de afgelopen jaren vooral was gericht op discriminerende personen en bedrijven. Terwijl nu de erkenning is gegroeid dat discriminatie in Nederland bestaat en het leven van mensen sterk beïnvloed. Terwijl discriminatie ook voorkomt bij maatschappelijke instituties. Dit betekent dat wij meer naar elkaar kijken en luisteren en het gesprek aangaan over discriminatie.

Racisme en discriminatie – weerbaarheid:

Uit de signalen, die Stichting Soneca heeft binnengekregen, blijkt dat door de eigen gemeenschap racisme en discriminatie dagelijks wordt ervaren. Bijvoorbeeld in moeilijkheden bij het vinden van een stageplek of werk. Mensen blijven vaak alleen met dit soort ervaringen zitten en weten niet welke stappen zij kunnen zetten. Ze zijn niet op de hoogte van het bestaan van DEN HAAG MELDT of hebben niet veel vertrouwen in Nederlandse instellingen.

Het gevaar van wel discriminatie ervaren, maar geen actie weten te ondernemen, is dat het kan leiden tot een gevoel van machteloosheid en tot het ervaren van een *self fulfilling prophecy*. Wanneer iemand gelooft dat hij afhankelijk is van de omstandigheden bijvoorbeeld of dat een ander zo vriendelijk wil zijn om hem niet te discrimineren en hij het gevoel heeft daar zelf geen invloed op te hebben, dan leidt dit tot hulpeloosheid, passiviteit en een laag zelfbeeld en zelfs tot depressieve gedachten. Een *self fulfilling prophecy* kan ontstaan wanneer iemand kansen niet pakt, omdat hij van tevoren al denkt dat een eigen initiatief toch niet gaat lukken. Bijvoorbeeld iemand solliciteert niet, omdat hij denkt dat er bij een bepaald bedrijf toch geen Afrikanen worden aangenomen. Ook kan het zijn dat door een negatieve overtuiging (ze moeten me toch niet), iemand onzeker en afhankelijk of juist bozig overkomt, waardoor de negatieve overtuiging bewaarheid wordt.

Opvallend is dat onderlinge discriminatie vaak niet wordt opgemerkt of niet als zodanig wordt onderkend. Binnen de vluchtelingengemeenschap wordt bijvoorbeeld onderling onderscheid gemaakt

op basis van clan-afkomst. In Somalië wordt dat normaal gevonden, terwijl in Nederland zo iets wettelijk verboden is. Het niet alleen slachtoffer, maar ook de dader zijn van discriminatie, is een onderwerp dat nog niet makkelijk besproken kan worden.

Op basis van deze signalen hebben wij als organisatie het initiatief genomen om rond dit thema een project te ontwikkelen waarbij wij ons mede gebaseerd hebben op de beleidsnota: *'Op weg naar een inclusieve samenleving'*, waarin onder meer als kernpunt wordt genoemd: bewustwording, erkenning, herkenning en stimuleren van een dialoog over discriminatie.

Doelstelling:

Stichting SONECA wil de weerbaarheid van vluchtelingen gemeenschappen vergroten door:

- Het vergroten van de kennis en handelingsbekwaamheid binnen de gemeenschappen als het gaat om de confrontatie met racisme en discriminatie;
- Het versterken van zelfkennis en eigenwaarde van met name jongeren;
- Het bespreekbaar maken van racisme en discriminatie binnen de eigen gemeenschappen;
- Het ontmoeten en begrijpen van andere groepen mensen;
- Het bieden van een laagdrempelig aanspreekpunt voor mensen binnen de vluchtelingen gemeenschappen die racisme en discriminatie ervaren.

Wat betreft punt 2 gaat het vooral om bewustwording over het belang van zelfkennis en eigenwaarde. Hier zal een eerste aanzet in worden gegeven door jongeren hierover te laten nadenken. Een deel van de jongeren heeft hier extra begeleiding bij nodig vooral als het gaat om zelfkennis en eigenwaarde. Deze extra begeleiding valt buiten dit project en kan in een vervolgproject vorm krijgen.

De nadruk in dit project ligt op perceel 2: 'versterken van de eigenwaarde en weerbaarheid van mensen van Afrikaanse afkomst waaronder jongeren', en dat groepen jongeren elkaar ook daadwerkelijk ontmoeten. We hebben in dit project ook de lokale overheid, lokale organisaties en professionals bij de bijeenkomsten betrokken omdat we van mening zijn dat de aanpak van racisme en discriminatie een verantwoordelijkheid is van de hele samenleving.

Doelgroep:

Deze wordt gevormd door de leden van de verschillende vluchtelingen gemeenschappen in de regio Haaglanden. Meer specifiek gaat het om de doelgroep van Somaliërs en Eritreeërs in Nederland die bereikt wordt door onze radio-uitzendingen en website. Deze uitzendingen zijn gericht op jongeren in de leeftijd van 16 – 25 jaar met een zwakke sociaaleconomische positie. Zij zijn vaak nog studierend of zijn op zoek naar werk.

Wij hebben hier specifiek gekozen voor de doelgroep jongeren omdat zij nog bezig zijn met het ontwikkelen van hun identiteit en worden mogelijk ook vaker met racisme en discriminatie geconfronteerd bij het uitgaan, zoeken van werk en stageplaats. Hierdoor zijn zij extra kwetsbaar.

Projectuitvoering:

In dit project hebben wij de problematiek van racisme en discriminatie onder vluchtelingen jongeren bespreekbaar gemaakt en hun daarbij meer weerbaar en zelfredzaam gemaakt. Hieraan hebben wij uitvoering aangegeven door de volgende activiteiten:

Train-de-trainer

Er is een training gegeven aan 10 jongeren. Zij zijn door SONECA geworven op basis van de volgende criteria:

- 20 tot 40 jaar oud;
- Ervaring in het spreken voor groepen jongeren;
- Ervaring in groepswork;
- Worden binnen hun gemeenschap als rolmodel gezien;
- Betrokken bij de doelgroep en het thema racisme en discriminatie.

In totaal hebben wij 12 deelnemers geworven waarvan **8 mannen en 4 vrouwen**. Deelnemers hebben allen een 2-daagse training gekregen van *ProDemos* (Huis voor democratie en rechtsstaat) en *Bureau Inzicht*. In de training kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Onderling uitwisselen van ervaringen rondom racisme en discriminatie onder begeleiding van een trainer. Doel hierbij was om deelnemers bewust te maken van eigen gedachten en emoties rond dit thema;
- Kennisoverdracht (discussie en bewustwording) over racisme en discriminatie en de effecten ervan zoals: gevoelens van machteloosheid, self fulfilling prophecy, het belang van zelfkennis en eigenwaarde;
- Kennisoverdracht over de activiteiten van Den Haag Meldt;
- Kennisoverdracht over democratie en rechtstaat en de mogelijkheden die burgers hebben om invloed uit te oefenen op beleid en bestuur;
- Het bespreken en nader invullen van de inhoud van educatieve bijeenkomsten waarin zij een centrale rol gaan vervullen.

Alle deelnemers hebben de training op een succesvolle wijze afgerond. Na afloop hebben zij een test gedaan om te kijken of de aangeboden kennis is blijven hangen en bewustwording tot stand is gekomen. Vervolgens hebben zij gezamenlijk een aantal educatieve bijeenkomsten over dit thema georganiseerd voor jongeren. Zij werden daarin begeleid en ondersteund door een vast aanspreekpunt bij Stichting SONECA.

Educatieve bijeenkomsten:

In totaal zijn er 6 educatieve bijeenkomsten georganiseerd. Er werden zowel fysieke als online bijeenkomsten georganiseerd voor en door de getrainde jongeren.

De eerste bijeenkomst was voor jongeren en gericht op onderlinge ontmoeting. Dit door elkaar te leren begrijpen en te informeren over elkaars achtergrond, leefsituatie en welke knelpunten zij hierbinnen ervaren. Welke herkenningspunten zagen de deelnemers en op welke punten konden zij goed samen werken. De bijeenkomst werd bijgewoond door **30 deelnemers** hoofdzakelijk met een vluchtelingen achtergrond. De bijeenkomst werd geleid door **twee van onze getrainde vrijwilligers**.

De tweede bijeenkomst was ook voor jongeren en was gericht op het bespreekbaar maken van racisme en discriminatie. Daarbij kwamen vragen aan de orde. Welke ervaringen hebben de deelnemers gehad en wat voor effecten heeft dit op hen gehad? Wat heeft het met de deelnemers gedaan? Dit leidde soms tot best emotionele discussies waarbij wij er wel op moesten wijzen goed naar elkaar te luisteren. Ook aan deze bijeenkomst namen **30 deelnemers** deel.

De derde bijeenkomst was eveneens voor jongeren en ging er vooral om deelnemers te laten nadenken en voortestellen wat zij zouden doen in het geval dat zij te maken kregen met racisme en/of discriminatie. Welke stappen zouden zij kunnen zetten en welke juist niet. Ook werd hier informatie gegeven over wet- en regelgeving en hoe men een klacht kan indienen bij DEN HAAG MELDT of politie. Hier waren **25 mensen** bij aanwezig.

De vierde bijeenkomst: was eveneens voor jongeren en vooral gefocust op de bewustwording van hun eigenwaarde en zelfkennis. In deze bijeenkomst kwam aan de orde: wie ben ik, wat wil ik, wat kan ik en wat heb ik te bieden, maar ook hoe je jezelf kunt beschermen tegen racisme en discriminatie? Hierdoor gingen deelnemers ontdekken dat zij niet machteloos zijn en niet afhankelijk zijn van de goedkeuring van anderen. Aan deze bijeenkomst namen **28 mensen** deel.

De vijfde bijeenkomst:

De insteek was dat het vooral een leuke bijeenkomst moest zijn. Politiek en politieke betrokkenheid stonden centraal. We informeerden de deelnemers op een luchtige manier. Een gesprek met een (lokale) politicus was onderdeel van het programma. De verschillende onderdelen werden aangepast aan het niveau van de deelnemers.

Onderdelen

Wat is politiek?

Welke associaties hebben de deelnemers bij politiek? Wat is waar en wat is niet waar?

Hoe wordt Nederland bestuurd?

'Als ik de baas zou zijn dan...'

Waar moet de politiek, volgens de deelnemers, iets aan doen en welke oplossingen dragen zij hier zelf voor aan?

Gesprek met politici (Ministerie van Sociale Zaken, politieke partij, 9 lokale politieke partijvertegenwoordigers). Zij gingen met de jongeren in discussie over het landelijk en lokaal beleid.

Over de gevolge lijn: De deelnemers denken in spelvorm na over hun eigen standpunt over politieke onderwerpen.

Quiz of bingo

Spel waarin de politieke kennis op een luchtige manier werd getest.

Vervolgens gingen wij met de jongeren (Somalisch en Eritrees) inhoudelijk dieper in op de eerder genoemde begrippen als zelfkennis en eigenwaarde en wat deze voor hen persoonlijk betekenden. Jongeren werden in deze bijeenkomst actief gestimuleerd om na te denken over wat zij zelf kunnen doen in het geval dat zij een concrete situatie meemaken waar sprake is van racisme en/of discriminatie. Daarbij hebben wij als voorbeeld naar voren gehaald het zoeken naar een stageplek. Wat zijn je mogelijkheden bij discriminatie en waar moet je op letten tijdens een sollicitatiegesprek. Bij deze bijeenkomst waren **35 jongeren** aanwezig.

De zesde bijeenkomst:

We leven in Nederland in een rechtsstaat. Dat betekent dat je in vrijheid en veiligheid kunt leven, maar ook dat je moet accepteren dat er spelregels zijn waar je je aan moet houden. Tijdens deze bijeenkomst '*Recht van spreken?*' ontdekten mensen, aan de hand van hun eigen ervaringen, hoe de rechtsstaat werkt: dat de rechtsstaat hen beschermt en tegelijkertijd grenzen stelt aan wat zij zelf mogen en wat de overheid kan doen.

Programma

De insteek van de bijeenkomst was dat het een leuke middag of avond moest zijn. Het thema 'rechtsstaat' stond daarbij centraal. We informeerden de bezoekers op een luchtige manier. De verschillende onderdelen werden aangepast aan het niveau van de deelnemers.

Onderdelen

Wat is een rechtsstaat?

Wat is waar en wat is niet waar?

Introductiefilm

Wat heb je aan de rechtsstaat?

Ervaringen met de rechtsstaat

Deelnemers wisselen ervaringen uit

Hoe pak ik dit aan?

Deelnemers dragen oplossingen aan voor de gedeelde ervaringen

De regels van ons land

Deelnemers stellen zelf regels op voor hun ideale land

Quiz

Wat moet en mag de overheid doen?

In dit programma zijn twee Rechter's uit Den Haag naar onze locatie toegekomen om met de jongeren in gesprek te gaan over wat doet een Rechter, hoe wordt een Rechter benoemd en hoe komt hij tot zijn besluiten. Hier werd over gediscussieerd onder leiding van een medewerker van ProDemos waarin ook de meeste vragen van de jongeren werden beantwoord. Aan deze bijeenkomst namen **24 jongeren** deel.

Aan het begin van elke bijeenkomst werd een O-meting gedaan middels een vragenlijst van de gemeente Den Haag die naar hen online werd verstuurd.

Aanspreekpunt racisme en discriminatie:

Stichting SONECA heeft gekoppeld aan het project een laagdrempelig meldpunt gerealiseerd voor racisme en discriminatie. Dit was noodzakelijk omdat veel van onze mensen nog onvoldoende Nederlands spreken en bang zijn om naar instanties te gaan. Hierdoor konden wij een schakel vormen tussen vluchtelingen en Haagse maatschappelijke voorzieningen. Het aanspreekpunt is voor de doelgroep van vluchtelingen jongeren en is gevestigd bij SONECA en SBSS. Bij SBSS is deze geopend op dinsdag en donderdag van 13.00 tot 17.00 uur. Bij SONECA op maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 16.00 uur. Hier konden mensen fysiek, of via telefoon en website hun vragen rond dit thema stellen, informatie krijgen en waar nodig advies en begeleiding. Daar waar mensen echt een klacht wilden indienen werden zij doorverwezen naar 'DEN HAAG MELDT' of andere instanties. Per maand hebben hier gemiddeld zo'n **15 mensen** gebruik van gemaakt. Dit waren op jaarbasis **150 personen**. Het aanspreekpunt werd uitgevoerd door **twee van onze getrainde vrijwilligers**.

Radio-uitzendingen:

Er zijn gedurende de looptijd van het project **5 radio-uitzendingen** ontwikkeld en uitgezonden over de thematiek van racisme en discriminatie via Radio Dalmar. In deze uitzending werd verslag gedaan over de verschillende educatieve bijeenkomsten en interviews gehouden met deelnemers en deskundigen.

Ook werd informatie gegeven over de werkzaamheden van DEN HAAG MELDT. Alle radio-uitzendingen werden daarna geplaatst op de website van Stichting SONECA waar deze ook beluisterd konden worden.

Behaalde resultaten:

Kwantitatieve resultaten

- Er is een training georganiseerd voor rolmodel personen bij vluchtelingen jongeren over racisme en discriminatie. Zij hebben vervolgens leidinggegeven aan de educatieve bijeenkomsten. Hier hebben **10 personen** aan deelgenomen;
- Er zijn 6 educatieve bijeenkomsten georganiseerd voor in totaal **193 personen**;
- Er zijn **5 radio-uitzendingen** geproduceerd en uitgezonden over racisme, discriminatie en zelfbeschikking.
- Er is een website ontwikkeld waar informatie over racisme en discriminatie te halen is en waar zij hun vragen kunnen stellen.

Kwalitatieve resultaten:

- Door de inzet van intermediairs met een Afrikaanse achtergrond, educatieve bijeenkomsten en het gebruik van media zijn situaties van racisme en discriminatie binnen gemeenschappen bespreekbaar gemaakt en een begin gemaakt met de aanpak hiervan;
- Door de georganiseerde activiteiten heeft er een sensibilisatie plaatsgevonden onder de doelgroep aangaande situaties waar sprake is van racisme en discriminatie;
- Deelnemers zijn zich meer bewust geworden van racisme en discriminatie en hoe zij daar mee om kunnen gaan;
- Er is een vergrote bereidheid ontstaan om in geval van racisme en/of discriminatie een klacht in te dienen dan wel om aangifte te doen;
- Deelnemers zijn meer in staat om vermeend racisme en discriminatie aan de orde te stellen en hebben de vaardigheden ontwikkeld om met anderen hierover in gesprek te gaan;

- Door de uitvoering van het project zijn er meer samenwerkingsverbanden ontstaan tussen de doelgroepen en maatschappelijke organisaties.

Uitvoering:

Het project werd uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur van Stichting SONECA. Deze heeft een projectleider aangesteld voor 16 uur per week die samen met de 12 getrainde intermediairs het projectteam hebben gevormd. Zij waren verantwoordelijk voor de uitvoering en rapporteerden maandelijks aan het bestuur. In dit project werd intensief samengewerkt met ProDemos, Gemeente Den Haag, politie en Allekanten.